

BÖLÜM 20

LATEKSE BAĞLI GELİŞEN ALERJİK REAKSİYONLAR

Mutlu GÜNEŞ¹

GİRİŞ

Doğal lastik veya kauçuk, genellikle sadece lateks olarak bilinmekte, yaklaşık 100 yıldan fazla süredir medikal, gıda, kozmetik, temizlik ve hayvancılık gibi günlük hayatta pek çok alanda kullanımdadır. Tıbbi alanda steril ve çoğunlukla da steril olmayan eldiven şeklinde kullanılmaktadır. Steril olmayan eldivenin yaygın kullanımı gelişmiş ülkelerde 1980'li yılları bulmuş, yaygın kullanımının artması ile birlikte latekse bağlı sorunlarla karşılaşmaya başlanmıştır (1). Latekse bağlı ilk alerjik reaksiyonların bildirilmesi 1980'li yılların sonunda olmuş, bununla birlikte 1990'lı yılların başlarında konu gündeme gelmeye ve tartışılmaya başlanmıştır (2). Tartışmayla beraber çeşitli sorular sorulmaya başlanmış; Lateks duyarlılığını artıran risk faktörleri nelerdir? Lateks içerisinde yer alan veya yardımcı maddelerden hangisi bu duyarlılaşmadan sorumlu? Saptanabilen risk faktörlerinin klinik önemi nedir? Sistemik klinik bulguların oluşmasında lateks ile temas sıklığının ve süresinin önemi var mı?

Latekse bağlı alerjik reaksiyonların oluşturduğu iş gücü kaybı ve mali boyutu ne kadar? Bu sorulara zamanla yanıtlar aranmaya çalışılmıştır. Bazı meslek grupları ve kişiler lateks alerjisi açısından daha yüksek riske sahiptirler, tablo-1. Lateks alerjisinin toplumdaki prevalansı %<1.0 (16) ila %7.6 (15) arasında değişmektedir.

Tablo-1: Lateks maruziyetini artıran meslekler ve durumlar

Kondom kullanıcıları	Sağlık çalışanları ve doktorlar
Yapı ve inşaat işlerinde çalışanlar	Gıda sektöründe ve restoranta çalışanlar
Cenaze işleri ile uğraşanlar	Kuaförler
Boya işiyle uğraşanlar	Ev işlerinde çalışanlar
Diğer: Çiçek, bahçe, hayvan bakımı vs...	Lastik üretim sanayi çalışanları

C. A. S. Parisia, K. J. Kellyb, I. J. Ansotegui et al. Update on latex allergy: New insights into an old problem World Allergy Organization Journal (2021) 14:100569'den değiştirilerek (3)

¹ Uzm. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Kliniği, drmutlugunes@gmail.com

partiküllerin solunum yolu ile alınmasında önemli rol oynadığının saptanması ve pudrasız eldiven kullanımının yaygınlaşması sonucu latekse bağlı mesleki hastalıklarda önemli ölçüde azalma sağlanmıştır. Lateks "Hevea brasiliensis" isimli ağaçtan elde edildiğinden, birçok gıda ve bitki kökenli alerjenler ile çapraz reaksiyon gösterebilmektedir.

KAYNAKLAR

1. US Food and Drug Administration (US FDA) Fed. Regist. 64 (1994) 41710-41743.
2. B.L. Charous, R.G. Hamilton, J.W. Yunginger, J. Allergy Clin. Immunol. 94 (1994) 12-18.
3. C. A. S. Parisia, K. J. Kellyb, I. J. Ansoleguic et al. Update on latex allergy: New insights into an old problem World Allergy Organization Journal (2021) 14:100569
4. Montserrat Alvaro-Lozano 1, Cezmi A Akdis 2 3, Mubeccel Akdis 2, Cherry Alviani et all. EAACI Allergen Immunotherapy User's Guide Pediatr Allergy Immunol 2020 May;31 Suppl 25(Suppl 25):1-101.
5. Akdis M, Aab A, Altunbulakli C, et al. Interleukins (from IL-1 to IL-38), interferons, transforming growth factor beta, and TNF-alpha: Receptors, functions, and roles in diseases. J Allergy Clin Immunol. 2016;138(4): 984-1010.
6. Claudio E, Wang H, Kamenyeva O, Tang W, Ha HL, Siebenlist U. IL-25 Orchestrates Activation of Th Cells via Conventional Dendritic Cells in Tissue to Exacerbate Chronic House Dust Mite- Induced Asthma Pathology. J Immunol. 2019;203:2319-2327.
7. Ozdemir C, Cucuksezer UC, Akdis M, Akdis CA. The concepts of asthma endotypes and phenotypes to guide current and novel treatment strategies. Expert Rev Respir Med. 2018;12(9):733-743.
8. Andreas Hansen1,2, Richard Brans1,2, and Flora Sonnsman1,2 Allergic contact dermatitis to rubber accelerators in protective gloves: Problems, challenges, and solutions for occupational skin protection Allergologie select, Vol. 5/2021 (335-344)
9. M La Rosa1, E Lionetti1, M Reibaldi2, Allergic conjunctivitis: a comprehensive review of the literature Journal of Pediatrics 2013, 39:18
10. Hansel F Clinical and histopathologic studies of the nose and sinuses in allergy. J Allergy. 1929;1:43-70.
11. S K Wise 1, S Y Lin 2, E Toskala 3 International Consensus Statement on Allergy and Rhinology: Allergic Rhinitis Int Forum Allergy Rhinol 2018 Feb;8(2):108-352.
12. FER. Simons, et all. World Allergy Organization Guidelines for the Assessment and Management of Anaphylaxis WAO Journal 2011; 4:13-37
13. K Turjanmaa 1, T Reunala, R Tuimala, T Kärkkäinen Allergy to latex gloves: unusual complication during delivery BMJ 1988 Oct 22;297(6655):1029
14. F Leynadier 1, C Pecquet, J Dry Anaphylaxis to latex during surgery Anaesthesia 1989 Jul;44(7):547-50
15. M E. Kuruvilla1,2, F EH Lee1,3, and GB Lee1,2 Understanding Asthma Phenotypes, Endotypes, and Mechanisms of Disease Clin Rev Allergy Immunol. 2019 April ; 56(2): 219-233
16. A D La Montagne, S Radi, D S Elder, M J Abramson, M Sim Primary prevention of latex related sensitisation and occupational asthma: a systematic review Occup Environ Med 2006;63:359-364
17. Jon G Ayres , Richard Boyd, Hilary Cowie, J Fintan Hurley Costs of occupational asthma in the UK Thorax 2011 Feb;66(2):128-33.
18. G M Liss , S M Tarlo Natural rubber latex-related occupational asthma: association with interventions and glove changes over time Am J Ind Med 2001 Oct;40(4):347-353
19. K. Turjanmaa, S. Mäkinen-Kiljunen, T. Reunala, H. Alenius, T. Palosuo (Eds.), Natural Rubber Latex Allergy: The European Experience, Saunders, Philadelphia, 1995.
20. R. Arellano, J. Bradley, G. Sussman, Anesthesiology 77 1992 905- 908.
21. D. Hadjiliadis, K. Khan, S. Tarlo, J. Allergy Clin. Immunol. 96 (1995) 431-432.
22. S.M. Tarlo, G.L. Sussman, D.L. Holness, J. Allergy Clin. Immunol. 99 (1997) 396-401.
23. D. Levy, S. Allouache, M. Chabane, F. Leynadier, P. Burney, J. Am. Med. Assoc. 281 (1999) 988.
24. D. Gautrin, H. Ghezze, C. Infante-Rivard, J.-L. Malo, Am. J. Respir. Crit. Care. Med. 162 (2000) 1222-1228.
25. S. Archambault, J.-L. Malo, C. Infante-Rivard, H. Ghezze, D. Gautrin, J. Allergy Clin. Immunol. 107 (2001) 921-923.
26. X. Baur, Z. Chen, H. Allmers, J. Allergy Clin. Immunol. 101 (1998) 24-27.
27. D.H. Beezhold, W.C. Beck, Arch. Surg. 127 (1992) 1354-1357.
28. V.J. Tomazic, E.L. Shampaine, A. Lamanna, T.J. Withrow, J. Allergy Clin. Immunol. 93 (1994) 751-758.
29. D.K. Heilman, R.T. Jones, M.C. Swanson, J.W. Yunginger, J. Allergy Clin. Immunol. 98(1996) 325-330.
30. M.C. Swanson, M.E. Bubak, L.W. Hunt, J.W. Yunginger, M.A. Warner, C.E. Reed, J. Allergy Clin. Immunol. 94 (1994) 445-551.
31. M Lehto 1, R Haapakoski, H Wolff, M-L Majuri, et all. Cutaneous, but not airway, latex exposure induces allergic lung inflammation and airway hyperreactivity in mice J Invest Dermatol 2005 Nov 125 962-968
32. H Allmers 1, R Brehler, Z Chen, M Raulf-Heimsoth, H Fels, X Baur Reduction of latex aeroallergens and latex-specific IgE antibodies in sensitized workers after removal of powdered natural rubber latex gloves in a hospital J Allergy Clin Immunol 1998 Nov;102(5):841-846
33. H Allmers 1, J Schmengler, C Skudlik Primary prevention of natural rubber latex allergy in the German health care system through education and intervention J Allergy Clin Immunol 2002 Aug;110(2):318-323